

شهاب الاخبار

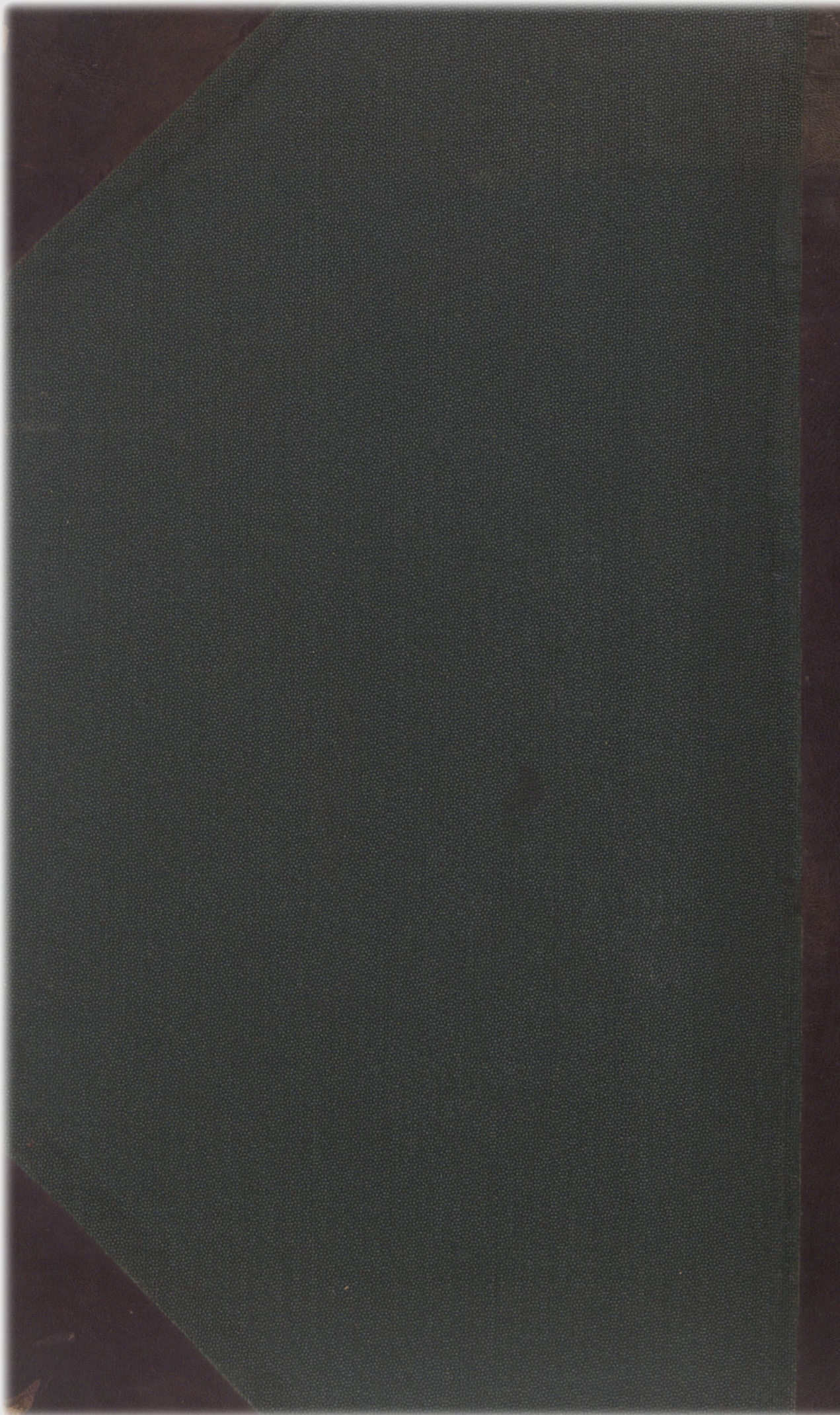
SHAHAB-UL-AKBAR

Folios	:	25
Subject	:	Sunni Hadis
Illustrated/Illuminated	:	-
Script	:	Naskh and Nastaliq
Scribe	:	Fasih Ahmad Deebaji
Date of transcription	:	1337 A.H.
Condition	:	Good
HL No.	1184 :	Cat No. 1184

A copy of the Shihab-ul-Akhbar, transcribed from the preceding copy, beginning as above.

KITÂB-ı SHIHAB O.P.L.

Ms. no.
1184

~~1440~~

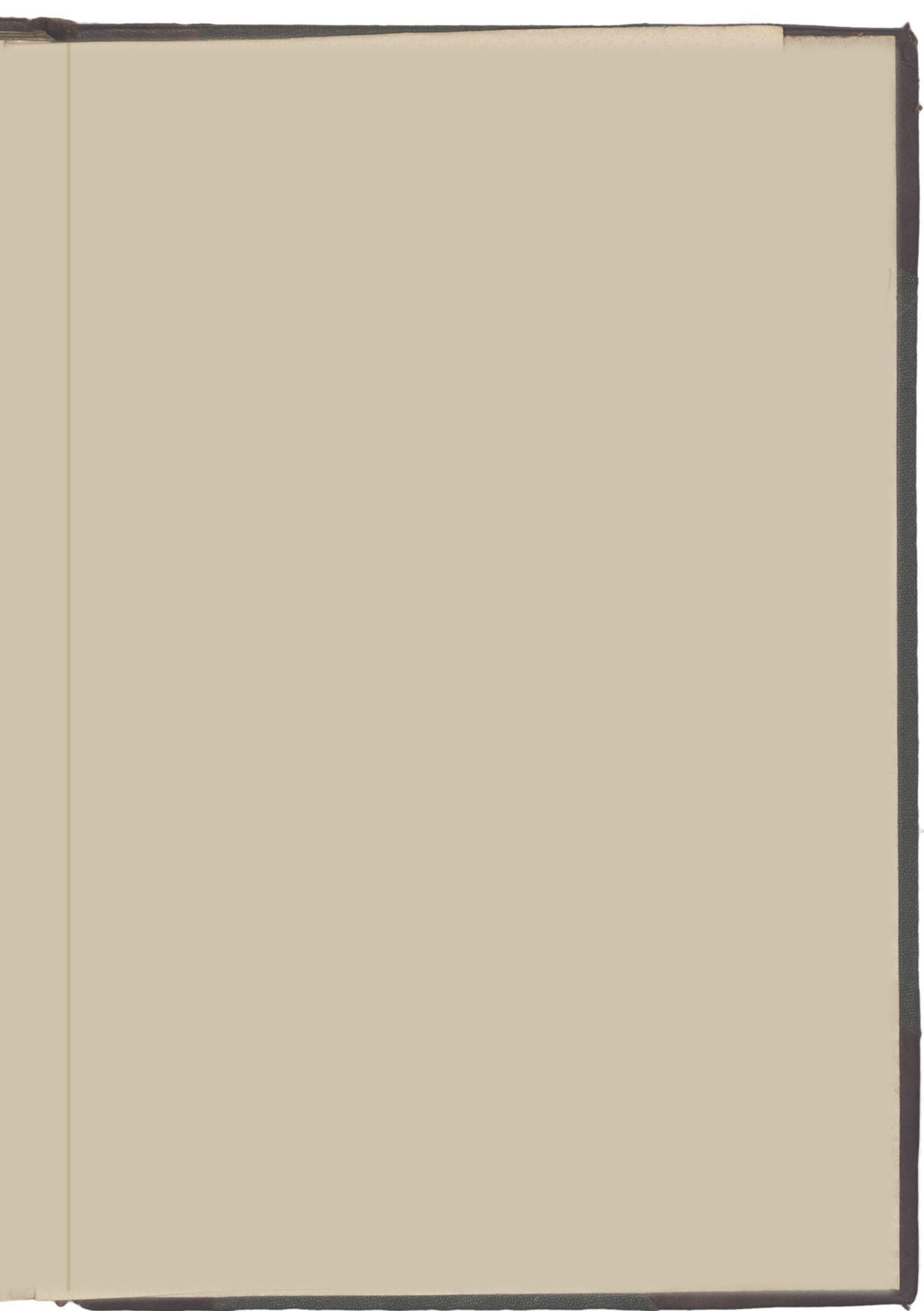
H.L.No. H84

~~1440~~

P. No 4940

C - 1184

KHUDA BAKHSI O.P. LIBRARY
PATNA
Prog. No. 4957 (Old Series)
Date 7-8-1955
Section Manuscript

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَحْمَدُ لِلَّهِ حَمْدُهُ وَالصَّلَاةُ عَلَى نَبِيِّهِ وَعَبْدِهِ مُحَمَّدٍ
وَعِزَّتُهُ مِنْ بَعْدِهِ
الشَّهَابُ فِي حَدِيثِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ
الْكَمِشَالُ وَالْأَدَابُ مِنْ مَجْمُوعَاتِ الْقَاضِي لِامَامِ
جَمَالِ الدِّينِ إِمَامِ الْأَئِمَّةِ نَاصِرِ السُّنَّةِ مَلْنِيِّ عَبْدِ اللَّهِ
مُحَمَّدِ بْنِ سَلَامَةِ جَعْفَرِ الْمَصْرِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَنُورِ
مَرْفُوعِهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ هـ كَارِثًا بِنَبِيٍّ ح الْمَجَالِ
بِالْأَمَانَةِ هـ نَشْتَتَنُ بِأَمْرٍ بِأَمَانَتِهِ ح الْمُسْتَشَارِ
مَوْقِنِ

مُوْتَمَنٌ هـ آن را که با وی مشورت کنند با امانت دارش کردن **ح**
 الْعِدَّةُ عَطِيَّةٌ هـ وعده دادن عطاست **ح** الْعِدَّةُ دِينٌ هـ
 وعده دادن وام است **ح** الْحَرْبُ حُدُوعَةٌ هـ کارزار و فریست
ح الْكُذْمُ تَوْبَةٌ هـ پشیمانی از گناه توبه است **ح** الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ
 جمع شدن برست رحمت است **ح** الْفُرْقَةُ عَذَابٌ هـ پراکنده
 شدن در بدعت عذاب است الْأَمَانَةُ غِنَى هـ امانت توانگری است
ح الدِّينُ النَّصِيحَةُ هـ دین نصیحت است **ح** الْحَزْمُ سُوءُ الظَّنِّ هـ
 هشیار بودن بداندیشیدن است **ح** الْوَلَدُ مَخْلَةٌ هـ مجنبه مخزنه
 فرزند کس را خیل و بدول و اندوگین کند **ح** الْبُذَاءُ مِنَ الْجَفَاءِ هـ سخن
 فحش گفتن از جفاست **ح** الْقُرْآنُ هُوَ الدَّوَاءُ هـ قرآن درمان
 همه درو است **ح** الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ هـ دعا عبادت است
ح الدِّينُ سِتْرُ الدِّينِ هـ وامننگ دین است **ح** التَّذَلُّرُ
 نِصْفُ الْعَيْشِ هـ تدبیر نیمه زیستن است **ح** التَّوَدُّ نِصْفُ
 الْعَقْلِ هـ دوستی کردن با مردم نیمه عقل است **ح** الْهَمُّ نِصْفُ
 الْهَرَمِ هـ غم نیمه پیری است **ح** قِلَّةُ الْعِيَالِ أَحَدُ الْيَسَارِينِ هـ

۲
اند که عیال یک از دو قسم تو انگریست **ح** حَسَنُ السُّؤَالِ نصف
الْعِلْمِ سوال نیکو نمیه علم است **ح** اَلْسَّلَامُ قَبْلَ اَلْكَلَامِ
سلام کردن پیش از سخن گفتن است **ح** الرِّضَاعُ يُغَيِّرُ الطَّبَاعَ شیر
خوردن بگرداند طبع **ح** اَلْبِرْكَهُ مَعَ اَكْبَرِكُمْ بَرَكَةُ بَارِئِ
شماست **ح** مِلَالُ الْعَمَلِ خَوَاتِمُهُ تمای کارها سرانجام است
ح كَرُمُ الْكِتَابِ حَقْمُهُ بزرگی نامه مهر کردن است **ح** الصِّيَا
جَنَّةُ روزه سپری است میان روزه دار و بلا **ح** خَشْيَةُ اللَّهِ
تَعَالَى رَأْسُ كُلِّ حِكْمَةٍ نرس خدا عز وجل سرمد دانشی است
ح الْوَرَعُ سَيِّدُ الْعَمَلِ پرهیزکاری مهتر کردار است **ح** مَطْلُ
الْغَيْظِ ظَلْمٌ امروز فردای تو انگر ظلم است **ح** مَسْئَلَةُ الْغَنَى
نَارٌ سوال کردن تو انگر آتش است **ح** التَّحَدُّثُ بِالنِّعَمِ
شُكْرٌ باز گفتن از نعمت های خدای عز وجل شکر است **ح** اِنْتَظَارُ
الْفَرَجِ بِالصَّبْرِ عِبَادَةٌ انتظار کردن منبرج باشکیبائی عبادت
است **ح** الزَّعِيمُ غَارٌ باید از تاوان دار است **ح** الرِّفْقُ
رَأْسُ الْحِكْمَةِ مدار کردن سر حکمت است **ح** اَلْبِرُّ وَالْمِنْ

حَسَنُ الْخُلُقِ هُوَ يَكُونُ وَجْهَكَ نِكَوْخُوئِي سِت ح الشَّيَابُ شُعْبَةٌ
مِنَ الْجَنُّونِ هُوَ بُرْنَائِي شَاخِي از ديو انگي سِت ح النساءُ حَبَائِلُ
الشَّيْطَانِ هُوَ زَنَانِ دامهاي ديوانه ح الخمسُ حِجَاعُ الْإِثْمِ
خمر جمع کننده گناه سِت ح وَأُمُّ الْخَبَائِثِ هُوَ و مادر همه پليد ماس ح
الْحَمِيَّ حَطُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ هُوَ تَبِ بهر ه سرون سِت از آتش
ح الْعُلُولُ مِنْ حَبَرِ جَهَنَّمَ هُوَ خِيَانَتِ كِرُونِ از آتش دوزخ سِت
ح النَّبَاحَةُ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ هُوَ سُوِيَه كِرُونِ از كار نادانان سِت
ح الزَّانُ يُورِثُ الْفَقْرَ هُوَ زَنَابِيرَاتِ ديد دروشتي ح الْحَمِيَّ كَرِيدُ
الْمَوْتِ هُوَ تَبِ پيش رو مړ سِت ح الْحَمِيَّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ هُوَ تَبِ
از تپش دوزخ سِت ح الْقَنَاعَةُ مَالٌ لَا يَنْفَدُ هُوَ قَنَاعَتِ مَالِ
كه نسبت ني شود ح الْأَمَانَةُ بِحَبْرِ الرِّزْقِ هُوَ امانت روزي بخود
ح الْخِيَانَةُ بِحَبْرِ الْفَقْرِ هُوَ خِيَانَتِ بخود كند دروشتي ح زِنَا الْعُيُونِ
النَّظَرُ هُوَ زَنَائِي حَشَمِ نَكْرَسْتِنِ سِت ح الْعَمَائِمُ تُجَانُّ الْعَرَبَ هُوَ دَسَائِمُ
تاج عرب سِت ح نَوْمُ الصُّبْحَةِ تَمْنَعُ الرِّزْقَ هُوَ خواب بعد از نماز
بامداد منع روزي كند ح الْحَيَاءُ خَيْرُ كُلِّ شَرْمِ نِكِي سِت همه

ح الحياء لا يأتى بخير شرم نيار و خزينى ح المسجد بيت
 كل تقى ه نرکت خانه هر پيريز گارىست ح افه التحديث
 الكذب ه افه العلم الشيان ه وافه الحلم
 السفه ه آفت سخن دروغست آفت علم فراوشىست آفت
 پروبارى سفاقتست ح افه العبادت الفتره ه آفت
 عبادت سست كارست ح افه الشجاعة البغى ه
 آفت دليرى خصم را حقير ديدنست ح افه السماحة المن
 آفت سخاوت منت بر سر نهادنست ح افه الجمال الخيل
 آفت نكوردنى تكبر نمودنست ح افه الحسب الفخر
 آفت نسب فخر آوردنست ح افه الظرف الصلف ه آفت
 پاكيزگى لاف زدنست ح افه الجود السرف ه آفت
 خرج نباشايت كردنست ح افه الدين الهوى ه آفت دن
 مرادولست ح السعيد من وعظ بغيره ه نك نخب آنست كه
 پند كرد بد بگره ح والشقى من شقى في بطن أمه ه نخت
 آنست كه در شكم مادر بد نخت بوده است ح كفارة الذنب

النَّدَامَةُ كَفَارَتُهَا شِمَانِي **ح** الْجَمْعَةُ حَجَّ الْمَسَاكِينِ
نَمَازِ آدِنِيهِ حَجَّ دُرُوشَانِ **ح** أَنْحَجُ جِهَادُ كُلِّ ضَعِيفٍ **ح**
غَزَا بَرِضِيفِي **ح** جِهَادُ الْمَرْأَةِ حُسْنُ التَّبَعْلِ **ح** غَزَا
زَنَ نِكُودِ اشْتَنَ شَوْهَرِ **ح** طَلَبُ الْحَلَالِ جِهَادٌ **ح** طَلَبُ
حَلَالِ كَرْدَنِ غَنَرِ **ح** الْعِلْمُ لَا يَجِلُّ مَنْعُهُ **ح** عِلْمُ حَلَالِ بَنَانِ
كَهْ سَمْعُ كَنْدِ **ح** مَوْتُ الْغَرِيبِ شَهَادَةٌ **ح** مَرُورُ غَرْبِي شَهْدِي **ح**
الشَّاهِدُ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ **ح** حَاضِرُ بِنْدِ أَنْجِهْ غَائِبِ
نَهْ بِنْدِ **ح** الدَّلَالُ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ **ح** زَنَمَا بَرِخِرِ حَوِي كُنْدِهِ
آنِ **ح** سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شَرُّ بَا **ح** آبِ دِهْنِ قَوْمِ
از بَرِشَانِ آبِ خُورِ **ح** كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ **ح** بَرِ نِكُودِي صَدَقَتِ
ح الْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ **ح** سَخْنُ خُوشِ كَفْشِ صَدَقَتِ
ح مَدَارِلَةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ **ح** مَدَارُ كَرْدَنِ بَا مَرُومِ صَدَقَتِ
ح مَا وَفَى بِهِ الْمَرْءُ عِرْضَهُ كَتَبَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ **ح** مَرُورُ
مَرُوتِ خُوشِ رَا بَدَانِ بَرِ هِنْدِ بُوَسِنْدَا وَرَا بَصَقَتِ **ح** الصَّدَقَةُ
عَلَى الْقَرَابَةِ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ **ح** صَدَقَتِ بَرِ خُوشِ وَنَدَانِ صَدَقَتِ

و پوستان است **ح** الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مَدِيَّةَ السَّوْءِ **هـ** صدقه
بدون اگاه باز دارد **ح** صَدَقَةُ السِّرِّ تَطْفِي غَضَبَ الرَّبِّ **هـ**
صدق پنهان بنشان خشم خداوند عز و جل **ح** صِلَةُ الرَّحْمَتِ زَيْدٌ
فِي الْحُسْنِ **هـ** با خویشان پوستان در زندگانی بفرزاید **ح** فَعِلْ
الْمَعْرُوفَ يَتَّقِ مَصَارِعَ السَّوْءِ **هـ** نیکوئی کردن باز دارد از
افادنیها **ح** الشَّرُّ جُلٌّ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ حَتَّى يَقْضَى بَيْنَ
النَّاسِ **هـ** مرد و سیاه صدق خوش است تا حکم کنند میان مردم معنی روز
قیامت **ح** الصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا لَطَفَ الْمَاءُ
النَّارَ **هـ** صدق بنشان کنایان همچنانکه بنشان آب آتش **ح** الْمُعْتَدِلُ
فِي الصَّدَقَةِ كَمَا نِعَهَا **هـ** آنکه زکوة نه بایل آن و نه بخشن
است که خود زکوة ندارد **ح** التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا
ذَنْبَ لَهُ **هـ** توبه کننده از گناه همچنان است که خود گناه نکرده **ح**
الظُّلُمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ **هـ** بیادوی تاریکیهاست
روز قیامت **ح** كَثُرَ الضُّحْكُ تَمَيَّنَتْ الْقُلُوبُ **هـ** بسیار
خندیدن بمیراند دل را **ح** فِي كُلِّ كَبَدٍ حَرَّى رَطْبَةٍ

اجتره هر حکمے تشنه را تر کردن نزدی است **ح** العلماء اُمناء
 الله تعالى على خلقه **ه** دانشمندان استواران خدای عز وجل اند
 خلق **ح** رأس الحکمة مخافة الله تعالى **ه** سردانای ترس
 خدای عز وجل است **ح** الحجة دار الاصلاح **ه** بهشت سرا
 سخیان است **ح** الحجة تحت ظلال السیوف **ه** بهشت زیر سایه
 شمشیر است **ح** الحجة تحت اقدام الأمهات **ه** بهشت زیر پا
 مادران است **ح** الدعاء بین الاذان والاقامة لا یرد **ه** دعایان
 بانگ واقامت رد نشود **ح** کسب المحلّال فریضة بعد الفریضة
 کسب حلال فریضة است بعد از نمازهای فریضه **ح** النساء بركة اقلهن
 مؤننه **ه** بزرگترین زنان ببرکت آن باشد که کمتر مؤنت باشد **ح** المؤمن
 مرأة المؤمن **ه** مؤن آئینه مؤن است **ح** المؤمن أخ المؤمن
 مؤن برادر مؤن است **ح** المؤمن بسیر المؤمنة **ه** مؤن اندک
 مؤنت است **ح** المؤمن کبیر فطن حد **ه** مؤن زیرک
 و دریا بنده و پرهیزکار باشد **ح** المؤمن ألف ومالوف
 مؤن دوستی کند و با وی دوستی کند **ح** المؤمن من آمنه الناس

عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ **هـ** مومن آن باشد که مردم از تنهای ایشان و
 خواستهای ایشان این باشند **ح** الْمُؤْمِنُ غَرَّكَ رِيحٌ وَالْمُنَافِقُ خَبٌّ
 لَيْمٌ **هـ** مومن زود بارضایید و پیرنر باشد و منافق خلق را فریاند و بی نر باشد
ح الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا **هـ** مومن
 مرمومن را چون بنا است که سخت باشد بعضی بر بعضی **ح** الْمُؤْمِنُ مِنْ
 أَهْلِ الْإِيمَانِ يَمْزِلُهُ الرَّأْسُ مِنَ الْجَسَدِ **هـ** مومن از اهل ایمان
 چون سر است از تن **ح** الْمُؤْمِنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ صَدَقَتِهِ **هـ**
 مومن روز قیامت در سایه صدقه خویش باشد **ح** الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي
 مِعَاوَجِدٍ وَالْكَافِرُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ امْعَاءٍ **هـ** مومن در
 یک روده خورد و کافر در هفت روده **ح** الْمُؤْمِنُ هَيَّيْزُ لَيْتُو
 مومن نرم و سازگار باشند **ح** الشُّتَاءُ بَيْعُ الْمُؤْمِنِ **هـ** مشتک
 بهاران مومن است **ح** الدُّعَاءُ سَلَامُ الْمُؤْمِنِ **هـ** دعا سلام مومن است
ح الصَّلَاةُ نُورُ الْمُؤْمِنِ **هـ** نماز روشنائی مومن است **ح** الدُّنْيَا
 سِجْنُ الْمُؤْمِنِ وَحَبَّةُ الْكَافِرِ **هـ** دنیا زندان مومن است و هست
 کافر **ح** الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ **هـ** مومن در طلب حکمت است **ح** لِلْمُؤْمِنِ
 رِجَالُهُ

اَبْلَغُ مِنْ عَمَلِهِ ^{هـ} نیت مومن بهتر است از کردار ^ح هَدِيَّةُ اللَّهِ تَعَالَى
 إِلَى الْمُسْلِمِ السَّائِلِ عَلَى بَابِهِ ^{هـ} هدیه خدا بر مسلمانان سائلی است بر
 در سری او ^ح شُفْعَةُ الْمُؤْمِنِ الْمَوْتِ ^{هـ} هدیه خدا بر مومن را مرگ است
^ح شَرَفُ الْمُؤْمِنِ قِيَامُهُ بِاللَّيْلِ وَعِزُّهُ اسْتِغْنَاؤُهُ عَنِ النَّاسِ
 بزرگی مومن نماز شب باشد و عزیزیش بی نیازی از مردم ^ح الْعِلْمُ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ
 وَالْحِلْمُ وَزِيرُهُ وَالْعَقْلُ دَلِيلُهُ وَالْعَمَلُ قَائِدُهُ وَالرِّفْقُ
 وَالِدُهُ وَالْبِرُّ اخُوهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ حُبُورِهِ ^{هـ} دانائی دوستی
 است مومن را و بردباری و زبردی است و کردار نیک کشیده وی است
 به بهشت و مدارا پدروست و نیکوکاری برادر وی و تشکیبائی امیر لشکر ^{است}
^ح الْخَيْرُ كُلُّهُ مِنَ الْإِيمَانِ ^{هـ} رشک از ایمان است ^ح الْحَيَاءُ مِنَ
 الْإِيمَانِ ^{هـ} شرم از ایمان است ^ح الْبِدَادُ مِنَ الْإِيمَانِ ^{هـ} جانه
 کهنه داشتن از ایمان است ^ح الصَّبْرُ نَصِيفُ الْإِيمَانِ وَالْيَقِينُ
 الْإِيمَانُ كُلُّهُ ^{هـ} تشکیبائی نیمه ایمان است و یقین همی ایمان است ^ح
 الْإِيمَانُ يَمَانٌ وَالْحِكْمَةُ يَمَانِيَّةٌ ^{هـ} ایمان یمن است و
 یمنه قوی شد و حکمت یمنی است ^ح الْإِيمَانُ قَيْدُ الْفَنَكِ ^{هـ} ایمان

در بزرگوار ما که کشتن **ح** عَلمُ الْإِيْمَانِ الصَّلَاةُ **ه** نشان ایمان
 نماز است **ح** الْإِيْمَانُ يَضْفُ صَبْرٌ وَيُضْفُ شُكْرٌ **ه** ایمان دو قسم
 یک نیه شکیبائی و یک نیه شکر است **ح** الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ
 مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ **ه** مسلمان آن است که مسلمانان از زبان و دست او
 سلامت باشند **ح** الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ **ه** مسلمان برادر مسلمان باشد
 لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَسْلِمُهُ **ه** نه بیدارد و نه بیدار کند و نه بداند **ح** سَابَرُوا
 الْمُسْلِمُونَ يَدٌ وَاحِدَةٌ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ **ه** مسلمانان دست
 راست باشند بر هر که **ح** اَشْيَانُ بَاشِدُ **ح** الْمَوْتُ كَفَّارَةٌ لِكُلِّ
 مُسْلِمٍ **ه** مرگ کفارت گناه بر مسلمان است **ح** طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى
 كُلِّ مُسْلِمٍ **ه** طلب علم کردن فریضه است بر هر مسلمان **ح** كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ
 حَرَامٌ دَمُهُ وَجَسَدُهُ وَمَالُهُ **ه** بر مسلمان بر مسلمان حرام است
 خون وی و تن وی و مال وی **ح** حُرْمَةُ مَالِ الْمُسْلِمِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ
ح حُرْمَةُ مَالِ سَلَامَانَ جَوْنِ حُرْمَةِ خُونِ **ح** الْمُهَاجِرُ مَنْ هَجَرَ مَكَتَمَ
 اللَّهِ عَلَيْهِ **ه** مهاجر آن است که هجرت کند از آنچه خدای تعالی نهی کرده است
ح الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى **ه** غازی آن است که

غزایاتن خود کند در فرمان برداری خدای تعالی **ح** الْكَفَّيْسُ مَنْ رَانَ
 نَفْسَهُ وَعَمِلَ لِمَا لَجَدَ الْمَوْتُ زِيرِكْ آنست که حساب بابتن خوشین بکند
 و کار نیک کند از آنچه از پس مرگ اوست **ح** وَالْعَاجِزُ مَنْ أَشْبَعَ نَفْسَهُ
 هَوَاهَا وَتَمَتَّى عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ و عاجز آنست که تن خوشش را در
 پس بخواهد و بعد از آن آرزوی کند بر خدای عز و جل **ح** الْمَرْءُ كَبِيرٌ
 بِأَخِيهِ مرد بزرگست به برادر خویش **ح** الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ مرد
 بر دین دوست ویست **ح** الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ مرد با آنست که دوست
 دارد **ح** كَرَّمَ الْمَرْءُ دِينَهُ نهر مرد دین و ست **ح** وَفُتِّقَتْهُ
 عَقْلُهُ و مروت وی عقل و ست **ح** وَحَسْبُهُ خُلُقُهُ و نیکو نامی خوی
 نیکو ویست **ح** مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ وَتَرْكُهُ مَا لَا يَخُنُّهُ از نیکو
 سلمانی مرد آنست که بگذارد آنچه او را بکار نیست **ح** النَّاسُ كَأَشْنَانِ
 الْمُسْطِ مردم چون دندانهای شانه اند **ح** یعنی به کیسانند **ح**
 النَّاسُ مَعَارِنٌ كَمَعَارِنِ الدَّهَبِ وَالْفِضَّةِ کانها اند مردم چون
 کانهای زر و سیم یعنی **ح** النَّاسُ كَأَبِلِ مِائَةٍ لَا تَكَادُ فِيهَا رَاحِلَةٌ وَاحِدَةٌ مردم چون
 ابیل مائة لا تكاد فيها راحلة

که نیابی در آن یکی که باو نهند معنی در میان

مردم هر صد یکی بدست نیاید که با او نوبدی است از آنچه در

ح رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيمَانِ

بِاللَّهِ التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ ه سر عقل بعد از ایمان بخدای آن است که

ترا دوستی دارند ح كُلُّ امْرِئٍ حَسْبُ نَفْسِهِ ه هر مرد

شمار کننده تن خویش خواند بود ح كُلُّ مَا هَوَاتِ

ح كُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ ه هر چشم زنا کننده است

ح كُلُّ شَيْءٍ بَعْدَ رَحَى الْحَجَرِ وَالْكَيْسِ

ح كُلُّ صَاحِبٍ

عِلْمٍ غَرَّتَانِ إِلَى عِلْمِهِ ه اهل علم ست بعلیه دیگر ح

لِكُلِّ شَيْءٍ عِمَادٌ وَعِمَادُ هَذَا الدِّينِ الْفَقَهُ ه هر چیزی

را استوانه است و استوان دین دین فقه است ح كُلُّكُمْ

رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ ه همه کس از شما بشان اهل

خویش اند و از شما همه درخواست کنند و ریاست که با قوم

خویش چه کردی ح لِكُلِّ غَادِرٍ لَوْ آوُيْتُمْ الْقِمَّةَ

بغداد

نَقَدَ رَغَدٍ

هر غدر کننده را روز قیامت

علیه باشد بقدر غدر وی

ح اَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهَا الْمَرْءُ وَالصَّلَاةُ ه نخستین چیزی که بدان حساب
 کند نماز است ح اَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ الْخَلْقُ الْحَسَنُ ه
 نخستین چیزی که در ترازو نهاده می شود ح اَوَّلُ مَا يُرْفَعُ مِنْ هَذِهِ
 الْاُمَّةِ لِعَمَلٍ نَحْسْتِ چهری که بردارند ازین است
 ح اَوَّلُ مَا تَفْقَدُونَ مِنْ دِينِكُمْ
 الا مَانَهُ وَاخِرُ مَا تَفْقَدُونَ الصَّلَاةُ ه نخست چهری که
 از دین شما امانت است و آخر چیزی که
 ح اَلْوَدُّ يَتَوَارَثُ وَالْبُغْضُ يَتَوَارَثُ ه دوستی و دشمنی میراث می برد
 و بد ح حُبُّكَ الشَّيْءُ يَمْنَعُ وَيَصِيحُّ ه دوست داری تو چیزی را م
 را کور و کر کند از عیب او ح الْهَدْيَةُ تَذْهَبُ بِالسَّمْعِ وَالْبَصَرِ ه
 هدیه بهر و بدی شنودن و ناهمواری دیدن ح الْخَيْرُ مَعَهُوود
 فِي نَوَاصِي الْخَيْلِ الْيَوْمَ مِنَ الْقِيَامَةِ ه نیکی باز بسته است در برش آ

تار و زیاست **ح** مِمَّنْ أَخْلَدَ فِي شَقَرِهَا **هـ** خجسته اسپ در سرخی باشد
ح السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِنَ الْعَذَابِ **هـ** سفر پاره از عذاب است **ح** طَاعَةُ
 النِّسَاءِ نِدَامَةٌ **هـ** فرمان برداری زنان بدون ندامت است **ح** الْبَلَاءُ
 مُؤَكَّلٌ بِالْمَنْطِقِ **هـ** بلا سوکل است بزبان یعنی نیکی بزبان بادراندن نیکی
 پیش آید **ح** الصَّيَامُ نَصْفُ الصَّبْرِ **هـ** روزه داشتن نیمه صبر است
ح عَلَى كُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّيَامُ **هـ** بر هر چیزی
 زکوة است و زکوة تن روزه است **ح** الصَّائِمُ لَا تَرُدُّ دَعْوَتَهُ **هـ**
 روزه دار را دعا رد نباشد **ح** الصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ الْخِزْمَةُ الْبَارِئَةُ
 روزه داشتن در زمستان غنیمی است نه رنج یعنی ثواب باشد و اگر سنگی
 و تشنگی غالب نشود **ح** السَّوَاكُ يَرْيِدُ الرَّجُلَ فَصَاحَتَهُ **هـ**
 سواک کردن در تیزی زبان بفرزاید **ح** حِمَالُ الْمَرْءِ فَصَاحَةُ لِسَانِهِ
 بکوردنی مرد تیزی زبان است **هـ**

باب دوم

ح الْأَمَامُ صَائِمٌ وَالْمُؤَدِّتُ مُؤَمِّنٌ **هـ** پیش نماز بانیدان
 نماز است در وضو و شرایط و ارکان نماز و آنکه بانگ نماز گوید یا
 دانش

وارش کرده اند و زکاه داشتن وقت آن **ح** المُوْذِنُونَ اطول
 الناس اخناقا يوم القيامة **هـ** موفنان دراز گردن تر از کس باشند
 روز قیامت **ح** شفاعتی لاهل الکبائر من امتی **هـ**
 شفاعت من مرل گنايان بزرگست از امتان من **ح** الا نصار کشتی
 و عیبتی **هـ** مدینان اند روز و جای راز باشد **ح** حسن الملكة لماء
 و سوء الملكة شوم **هـ** زبردست را نیکو داشتن افزونی مال باشد
 و با او بدی کردن و او را نیکو داشتن شوم باشد **ح** فضوح الدنيا
 اهون من فضوح الآخرة **هـ** رسوائی دنیا آسان تر از رسوائی
 آخرت است **ح** القبر اول منزل من منازل الآخرة **هـ** اول
 تر منزل از منزل های آخرت گور است **ح** الصبر عند الصدمة
 الاولى **هـ** شکبائی در اول مصیبت کند **ح** دق البنات من
 المکر مات **هـ** دفن کردن دختران از کرم های خدا عز و جل است **ح**
 معترک المنایا ما یبر السّتين الى السبعین **هـ** حاکم
 کارزار مرک میان شصت تا نفاست **ح** المکر والخد
 فی النار **هـ** مکر و فریب در دوزخ است **ح** الیمین الفاجرة
 تدع الدیار بلا **هـ** سو کند بد روغ خان و مان را خالی کند **ح**

اليمين الكاذبة مُنْفِقَةٌ لِلسِّلْعَةِ مُحَقَّةٌ لِلْكَسْبِ
 سوکند و روغ متاع را روان کند و کسب را نیست کند **ح** اليمين على نية
 المستحلف **ح** سوکند بر نیت آن باشد که سوکند دهد **ح** الخلف
 حنث أو ندم **ح** سوکند با دروغ شود یا پشیمانی آرد **ح** السلام تحية
 ليكتنا و امان لدمتنا **ح** سلام درود دين هست و زينه عباد **ح**
 علم لا ينفع ككنز لا ينفق منه **ح** علم که سود نکند چون کنخي
 باشد که ازان خرج نکند **ح** الطائم الشاكر له مثل اجر الصائم
 الصابر **ح** طعام خورد و شکر کند مزد او برابر روزه دار شيبا باشد **ح**
 الصلوة قرآن كل تقى **ح** نماز قربان سرير بزرگاري است
 يعني خدای عزوجل **ح** بين العبد والكفر ترك الصلوة
 بيان بندگی و کافری بکذاشتن نماز است **ح** موضع الصلوة من
 الدين كموضع الرأس من الحبد **ح** نماز در دين محل سر است
 از تن **ح** الصلوة القاعد على النصف من صلوة القائم **ح** نماز
 نافله از نشستن نیمه مزد باشد از ایستادن **ح** الزكوة قنطرة
 الاسلام **ح** زکوة پل اسلام است **ح** طيب الرجال ما ظهر ريحه
 وخفي لونه **ح** و طيب النساء ما ظهر لونه وخفي ريحه

بوی خوش مردان آنست که بوشن ظاهر باشد و زنگ پنهان **ح** چون چهر
 که بر آتش نهند و بوی خوش از آن بر آید و زیر جابه بردارند و یا چون آب گل
 که بر روی ریزند و بوی خوش از آن باشد که نگرش ظاهر باشد
 و بوشن باطن چون غالیه و زعفران و مانند آن **ح** التَّابُ رَبِّ سَبِّحِ
 الصَّبَّيَّانِ خاك نوروز کودکان است **ح** الْأَرْوَحُ حَبْنُوكُ
 حَبْنَدُهُ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا إِنِّي لَفَ وَمَا تَنَاسَلَتْ مِنْهَا خَلْفَ
 رُوحَهَا **ح** مردم لشکرست بیکدیگر افکنده پیش از آنکه در قالب شود و هر که
 پیش از آنکه در قالب شد با یکدیگر آشنائی و دوستی دارند چون در قالب
 آیند آن هر دو شخص بیکدیگر را دوست دارند و هر که بیکدیگر را نشناخته باشند
 با یکدیگر دوستی نمیکنند **ح** الصِّدْقُ طَمَآنِيَّةٌ وَالْكَذِبُ رَيْبَةٌ
 راستی کفن ساکنی و امانی باشد و دروغ مردم را شبک افکند **ح**
 الْقُرْآنُ غِنًى لَا فَقْرَ تَعْبَدُهُ وَلَا غِنًى دُونَهُ **ح** و آن توانگری
 که با آن هرگز درویشی نباشد و نه قرآن توانگری نباشد **ح** الْأَلَمِيَّةُ
 بِالْقَدْرِ يَذْهَبُ الْهَمُّ وَالْحَزَنُ **ح** ایمان و امان بقضا خدا
 غم و اندوه برود **ح** الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا يَرْجِي الْقَلْبَ وَالْبَدْنَ

وَالرَّغْبَةُ فِي الدُّنْيَا يَكْثُرُ الْهَمُّ وَالْحَزَنُ **هـ** از دنیا طمع ببردین
 آسوده کند تن و دل را و حرص دنیا پر کند غم و اندوه را **ح** الْبَطَالَةُ
 تُقْسِي الْقَلْبَ **هـ** بیکان بو دل سخت بکند **ح** الْعِلْمُ وَالْمَعْلَمُ
 شَرِّ بَيِّنَاتٍ فِي الْأَجْرِ وَالْخَيْرِ **هـ** آموزاننده و آموزنده انازند و خیر و
ح عَلَى الْبَيْدِ مَا أَخَذَتْ حَتَّى تُؤَدِّيَهُ **هـ** در دست دست باشد
 هر چه بستاند تا باز رساند نصاحب حق **ح** الْوَلَدُ لِلْفِرَاشِ وَلِلْعَاهِرِ
 الْحَجَرُ **هـ** خد خداوند بر راس و زنا کننده راست **ح**
 الضِّيَافَةُ عَيْنَانِ تَحْسَهُمَا النَّارُ عَيْنٌ بَكَتْ فِي جَوْفِ
 اللَّيْلِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تَعَالَى وَعَيْنٌ بَاتَتْ تَحْسُ سُ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ **هـ** دو چشم را آتش نرسد چشمی که از ترس خدای بگرید و
 چشمی که در غزا یا سبانی کند شب **ح** مِنْهُمَا مَنْ لَا يَشْبَعَانِ طَالِبُ
 الْعِلْمِ وَطَالِبُ دُنْيَا **هـ** دو گر نه اند که بپوشند جوینده دنیا و جوینده
 علم **ح** الشَّيْخُ شَابٌ فِي حُبِّ اتِّبَانٍ فِي حُبِّ حَوْلِ الْحَبْوَةِ
 وَكَثْرَةُ الْمَالِ **هـ** پیر برنا باشد در دوستی و دوزخ دوستی عمر و بسیار
 مال **ح** أَرْبَعَةٌ يَبْغُضُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْبَيْعُ الْخَلْفُ
 وَالْفَقْرُ

وَالْفَقِيرُ الْمُخْتَالُ وَالشَّيْخُ الزَّانِي وَالْأَمَامُ الْجَائِرُ ^{هـ} حق تعالی
 چهار کس را دشمن دارد فروشنده سوگند خواره و درویشی شکری و پیر
 زنا کننده و بادشاهی بپادکن ^ح ثَلَاثُ مَهْلِكَاتٍ وَثَلَاثُ مُنْجِيَّاتٍ
 فَالْثَلَاثُ الْمَهْلِكَاتُ شُحٌّ مَطَاعٌ وَهَوًى مُتَّبَعٌ
 وَالثَّلَاثُ الْمُنْجِيَّاتُ خَشْيَةُ اللَّهِ تَعَالَى فِي السِّرِّ
 وَالْعَلَانِيَةِ وَالْقَصْدُ فِي الْعَدْلِ
 فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَى ^{هـ} سه چیز هلاک کننده است و سه چیز رمانده آن
 که نیست کننده است بخیلی که در فرمان آن شود و سویی که پس روی آن کینه
 و خرم بودن مرد بر تن خویش و آن سه چیز که رمانده است ترس خدای
 تعالی در نهان و آشکارا و راستی در درویشی و توانگری و عدل در خشم و خوشنود
^ح الْمُسْتَبَانُ مَا قَالَ فَهُوَ عَلَى الْبَادِي مَا لَمْ يَعِدِ الْمُظْلُومُ ^{هـ} و کس
 که با یکدیگر دشنام کنند
 ستم رسیده ^ح اَنَا فَرَطُكُمْ عَلَى الْحَرَمِ من که پنجایرام پیشرو شما
 و انتظار سکیم ما شمارا
^ح اَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْحَجَّةِ وَأَشَارُ بِالسَّبَابَةِ وَالْوَسْطَى ^{هـ}
 من و پرورنده یتیم در هجرت با یکدیگر باشیم باشارت با انگشت شهادت و انگشت
 میانی کرد ^ح اَنَا النَّذِيرُ وَالْمَوْتُ الْمَغِيرُ وَالسَّاعَةُ الْمَوْعِدُ ^{هـ} من بیم
 کننده

ام از عذاب و مرک غارت کننده و قیامت وعده گاه کافه خلایق است

باب سوم

مَنْ صَمَتَ نَجَا ^{هر که خاموش شد} ^ح مَنْ تَوَاضَعَ
 لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ ^{هر که سر و تنی کند از بهر خدای عز و جل خدای تعالی}
 اَوْ رَابِعًا فَرَّادُ ^{و مَنْ تَكَبَّرَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى وَضَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى}
 هَرَكَةً بَرَكَةً كُنْ خَدَايَ تَعَالَى اَوْ رَانَا كَوْبِدَه كُنْ ^{مَنْ تَيَالَى عَلَى اللَّهِ يَكْذِبُ}
 هَرَكَةً سَوَكُنْدَ بَغِيْبٍ خُورِ خَدَايَ تَعَالَى اَوْ اِدْرُوْعُ زَنْ بَكِنْدَ ^{مَنْ يَغْفِرُ}
 يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ ^{هر که که کس را بپایرزد و خدای تعالی او را بپایرزد}
 وَ مَنْ يَعْجَفْ يَعْجَفْ اللَّهُ عَنْهُ ^{و هر که در گذارد از خلق باری تعالی}
 اَوْ اِدْرُكَ اَرْوَحَ ^{مَنْ يَصْبِرْ عَلَى الرَّزِيَّةِ يُعَوِّضُهُ اللَّهُ} ^{هر که}
 بِرَصِيْبٍ وَ رِيَانٍ شَكِيْبَانِي كُنْ بِاَدَاكُشْ دِدَا اَوْ اَخْدَايَ عَزْوَ حَلْ
^ح وَ مَنْ كَلِمَ غَضَبُ يَا جُرْكَ اللَّهُ ^{هر که خشم فرو برد خدا}
 تَعَالَى اَوْ اَنْزُدْ دِدَ ^{مَنْ قَدَّرَ رَزَقَهُ اللَّهُ وَ مَنْ بَدَّرَ}
 حَرَمَهُ اللَّهُ ^{هر که باندازه خرج کند خدای تعالی او را روزی دهد}
 هَرَكَةً اسْرَفَ كُنْ خَدَايَ تَعَالَى اَوْ اَتَنُكَ رُوْزِي كُنْ ^{مَنْ تَوْ قَسِشْ}
 فِي الْحِسَابِ عَذَابٌ ^{هر که در حساب گاه با وی سخت برگزیند او را}
 عَذَابٌ

عذاب خوانند که در روز قیامت **ح** من بعد احقاف هر که در بادیه شنید
 بدخوی باشد و از و جفا آید **ح** وَمَنِ اتَّبَعَ الصَّيْدَ غَفَلَ **ه** هر که از
 پی صید رود غافل تر باشد **ح** مَنْ اقْتَرَبَ مِنْ ابْوَابِ الْمُسْلِمَانِ
 افْتَنَنِ **ه** هر که با بادشاه نزدیک شد بفتنه افتاد **ح** مَنْ قَتَلَ دُونَ
 مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ **ه** هر کس که مال وی بناحق از تن می تاند و نکندارد
 و بدین سبب او را شهید باشد **ح** وَمَنْ قَتَلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ **ه**
 هر که او را بیش اهل وی بقتل آرند شهید باشد **ح** مَنْ قَتَلَ دُونَ دِينِهِ
 فَهُوَ شَهِيدٌ **ه** هر که از و در خواهند تا دین حق بگذارد و نه گذارد و او را
 بدین سبب بکشند شهید باشد **ح** مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُصِيبْ مِنْهُ **ه**
 هر که خواهد که خدا بدو نیکی کند مصیبتی فراوی رساند **ح** مَنْ اِشْتَقَّ إِلَى
 الْحَبَّةِ سَاعٍ إِلَى الْخَبِيرَاتِ **ه** هر که آرزو مند شود بهشت نشاند به
 نیکیها **ح** وَمَنْ اسْتَفَقَ مِنَ النَّارِ لَهِيَ عَنِ الشَّهَوَاتِ **ه** هر که بترسد از
 دوزخ غافل از آرزوهای **ح** وَمَنْ تَرَقَّبَ الْمَوْتَ لَهِيَ عَنِ اللَّذَاتِ
 هر که انتظار مرگ کند غافل نشود از خوشیها **ح** مَنْ مَاتَ عَمَهَا مَاتَ شَهِيدًا

هر که در غربت ببرد شهید ببرد **ح** مَنْ اعْتَنَى بِالْعَبِيدِ أَذَلَّهُ اللَّهُ **ه** هر که غرض
 از خلق خدای او را خوار کند **ح** مَنْ غَشَّنا فَلَيْسَ مِنَّا **ه** هر که چنانست کند در
 سلمان نه از ماست **ح** مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَكِنْ فَيَهُوَ
 رَكَّةٌ **ه** هر که در دین ما چیزی نو پیدا آورد که نبوده است آن چیز رد باشد **ح** مَنْ
 لَا تَأْخُذُ شَارِبَهُ فَلَيْسَ مِنَّا **ه** هر که موی لب برنگیرد نه از ماست **ح** مَنْ
 تَأْتِي أَصَابَ أَوْ كَادَ **ه** هر که آهستگی کند در کار با صواب باشد یا نزدیک
 صواب **ح** وَمَنْ عَجَلَ أَخْطَأَ أَوْ كَادَ **ه** و هر که شتاب کار نکند خطا باشد یا
 نزدیک خطا **ح** مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا **ه** غَبْطَةً **ه** هر که نیکی کارد خرمی درود
 وَمَنْ يَزْرَعُ شَرًّا **ه** نِدَامَةً **ه** و هر که بدی کارد پشیمانی در و **ح**
 مَنْ أَتَقَنَ بِالْخَلْفِ جَادَ بِالْعَطِيَّةِ **ه** هر که بیفتن باشد که عوض باید
 در آنچه باشد سخاوت کند **ح** مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ أَلْكَمَ النَّاسِ فَلْيَتَّقِ
 اللَّهَ **ه** هر که دوست دارد که کمای تر از مردمان باشد تا از خدای تعالی تر
ح مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ أَعْنَى النَّاسِ فَلْيَكُنْ **ه** او تَقِ مَن
 مَانِيَدَةً **ه** هر که دوست دارد که توانگر باشد از سرس باید که در آنچه بخواند
 خدای تعالی است بیفتن تر باشد از آنچه در دست وی باشد **ح** مَنْ هَمَّ
 بِذَنْبٍ ثُمَّ تَابَ **ه** هر که

ه هر که
 که گناهی

کہ گناہے بکند پس آن را بگذارد اور اینکی بدست **ح** من اثم الله عز
 وَحَلَّ خَيْرًا فَلْيُرْ عَلَيْهِ **ه** ہر کہ خدای تعالیٰ اور امانے بدید باید کہ
 از وے پیدار باشد **ح** مَنْ سَرَّهُ **ه** اَر

الصَّمْتِ **ه** ہر کہ خرم شود کہ سلامتی یا بدتا خاموشی را نگاه دارد **ح** مَنْ كَثُرَ
 كَلَامُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ **ه** وَمَنْ كَثُرَ سَقَطُهُ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ
ه وَمَنْ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ كَانَ النَّارُ **ه** آن کس را کہ بسیار شود سخن و

بسیار شود سخن نا بکار وے و ہر کہ بسیار شود سخن نا بکار وی بسیار
 شود گناہ وی و ہر کہ بسیار شود گناہ وی آتش دوزخ بروی سر او آید

ح مَنْ رَزِقَ مِنْ شَيْءٍ فَلْيُزِمْهُ **ه** ہر کہ را بروزی کنند از چہے
 تا ملازم آن باشد **ح** مَنْ اَلَيْهِ نِعْمَةٌ فَلْيُشْكُرْهَا **ه** ہر کہ نعمتی

بدورسد تا شکر آن گذارد **ح** مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْقَلِيلَ لَمْ يَشْكُرِ

الْكَثِيرَ **ه** ہر کہ سپاس ندارد اندکے را سپاس ندارد بزرگے را

ح مَنْ عَرِيَ مَصَابًا فَلَهُ مِثْلُ اجْرِهِ **ه** ہر کہ

مصیبت را اورا بچند آن مرد دهند

ح مَنْ فَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ اجْرِهِ **ه** ہر کہ روزہ داری را روزہ

کشاید او را ماندوی مزد دند **ح** مَنْ رَفِقَ بِأَمَّتِي رَفِقَ اللَّهُ بِهِ **ح** هر که آهستگی کند با
 من خدای تگ آهستگی کند با وی **ح** مَنْ عَادَ مَرْضِيَا يَزَلْ فِي حُرْفَةِ الْحَبَّةِ
 هر که بیماری را باز پرسد و سر و سرچین بپشت باند **ح** مَنْ دَعَا عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ
 فقد انصر **ح** هر که دعای بد نظام کند ستم خویش از وی **ح** مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ فَقَدْ
 اجْرَمَ **ح** هر که با ظالمی قدم برگزیند **ح** مَنْ تَشَبَّهَ بِعَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُ **ح** هر که خوشتر بقوی
 اواز نیست **ح** مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ تَكَفَّلَ اللَّهُ تَعَالَى بِزُرْقِهِ **ح** هر که طلب علم کند خدا
 تعالی بپند آوری **ح** مَنْ لَمْ يَنْفَعَهُ عِلْمُهُ ضَرَّاهُ **ح** هر که سود نکند دانش او
 زبان کند با او جمل **ح** مَنْ انْطَأَى عَمَلُهُ لَمْ يَسِرْ بِهِ **ح** هر که عمل باز پرسد
 کند نشستن به پیش نیند **ح** مَنْ جَعَلَ قَاضِيًا فَقَدْ دَجَّ بِخَيْرِ سَكِينٍ **ح** هر که او را قاضی کند
 بد رستی که بگشتند او را نه کار **ح** مَنْ حَمَلَ سِلْعَتَهُ فَقَدْ بَرَّئَ مِنَ الْكِبْرِ **ح** هر که
 برگردد کالای خویش را که بر آید **ح** مَنْ شَاءَ هَذَا الدِّينَ يَغْلِبُهُ **ح** هر که با این دین
 برگردد او را بر کند **ح** مَنْ كَذَّبَ بِالسَّفَاعَةِ لَمْ يَأْهَأْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ **ح** هر که شفاعت
 پیغمبر علیه السلام بدو رخ دارد و در وقت **ح** مَنْ سَرَّتْ حَسَنَتُهُ وَسَاءَتْ سَيِّئَتُهُ فَهُوَ مِنْ
 از شفاعت وی بی نصیب **ح** هر که شاد گرداند نیکی او داند و بدی او بداند **ح**

مَنْ صَامَ الْأَبَدَ فَلَا صَامَ وَلَا أَفْطَرَ ۖ بَرَكَةُ رَوْزِهِ دَارِ دِهْوَسْتِه دَارِ دِهْوَايَا
 تَشْرِيقِ رُوكْنِه بَدَرِ رُوكْنِه ۖ مَنْ خَافَ أَذْجَ وَمَنْ أَذْجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ ۖ بَرَكَةُ رَوْزِهِ بَرَسْدِ
 دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ مَنْ نَشَبَتْ كَرَامَةُ الْآخِرَةِ يَدْعُ زَيْنَةَ الدُّنْيَا ۖ
 بَرَكَةُ آرزوی کرامت آید بماند نیت دنیا بگذارد ۖ مَنْ كَثُرَ صَلَوَاتُهُ بِاللَّيْلِ حَسَنٌ
 وَجْهُهُ بِالنَّهَارِ ۖ بَرَكَةُ شَبَابِ بَرَكَةُ رَوْزِ بَرَكَةُ بَرَكَةُ ۖ مَنْ أَحَبَّ دُنْيَاةً أَضَرَّ
 بِآخِرَتِهِ ۖ وَمَنْ أَحَبَّ آخِرَتَهُ أَضَرَّ بِدُنْيَاةٍ ۖ بَرَكَةُ دُورِ دُورِ دُورِ دُورِ
 بَرَكَةُ آخِرِ دُورِ دُورِ دُورِ دُورِ ۖ مَنْ أَهَانَ سُلْطَانَ اللَّهِ أَهَانَ اللَّهُ
 عَزَّ وَجَلَّ ۖ وَمَنْ أَلَمَّ سُلْطَانَ اللَّهِ أَلَمَّ اللَّهُ تَعَالَى ۖ بَرَكَةُ بَادِشَاهِ رَاخَوَارِ
 دَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ بَرَكَةُ بَادِشَاهِ رَاخَوَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا
 بَرَكَةُ بَرَكَةُ ۖ مَنْ أَحَبَّ عَمَلٍ قَوْمٍ خَيْرًا كَانَ أَمُّ شَرًّا كَانَ لَمْ يَحْلُ ۖ بَرَكَةُ دُورِ
 دَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ مَنْ اسْتَعَاذَكُمْ بِاللَّهِ
 فَأَعْبَدُوا ۖ بَرَكَةُ بَادِشَاهِ دَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ بَرَكَةُ دُورِ
 فَأَجَبُوا ۖ دَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ بَرَكَةُ دُورِ
 عَزَّ وَجَلَّ فَأَعْطُوا ۖ دَارِ دِهْوَايَا دِهْوَايَا دِهْوَايَا ۖ بَرَكَةُ دُورِ

وَ مِنْ أَسَدٍ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِيكُمْ **هُ** وَأَنْ كَسَلَكُمْ بِشَتَاكُمْ يَكُنْ دَاوِرًا
 كَمَا كُنْتُمْ **ح** فَإِنْ لَمْ يَجِدُوا فَادْعُوا إِلَى خَيْرٍ يَعْلَمُوا أَنْكُمْ قَدْ كَفَا تَمُوهُ **هُ**
 وَ إِنْ خِزِي نِيَابِيْدَ كَمَا فَاتَ دِي كَبِنْدَ عَاكُو مِي كُنْدَ بَا دَانْدَ كَه شَهَادَتِ اِنْشَانِ كَرْدِيْدَ
ح مَنْ مَشَى مِنْكُمْ إِلَى طَعٍ فَلَمْ يَمْشِ رُؤْيَا **هُ** هَرَكَةُ اِنْشَاءً طَعِ بَجَائِي رُؤْيَا
 آتَمَةُ بَرُوْدَ كَه بَاشَدَ مَقْصُودُ بَرَّ آيْدِيَا بَرِيَا بِدَتَا بَارِي حَسَنَاتِ نَكْرَدَه **ح** بَشَدَ **ح** مَنْ عَمَّرَهُ
 اللَّهُ سِتِّينَ سَنَةً فَقَدْ أُعْذِرَ إِلَيْهِ فِي الْعُمْرِ **هُ** هَرَكَةُ خَدَايِ تَعَالَى اَوْرَا
 شَتِ سَالِ عَمْرُوْدَتَا دَعْدَتَا مَجَائِي اَوْرُوْدَ كَه اَوْرَانْدُوْدَ عَاكُو عَمْرُوْدَتَا **ح** مَنْ اَصْبَحَ
 لَا يُوِيْظُكُمْ اَحَدٌ غُفْرَانَهُ مَا جَاءَهُ **هُ** كَسَلُ كَه بَا دَاوِرْ خَزُوْدُوْلِ
 نَدَارْدَ بِيْدَاوُ كَسِي اَمْرُ زِيْدِنْدَاوْرَا اِيْجَه كَنَاهُ كَرُوْدَ **ح** مَنْ اَلْفِي اَجَلْبَابِ اَلْحَيَاةِ فَلَا
 غُدِيَّةَ لَهُ **هُ** هَرَكَةُ بَقِيْكَدَ جَاوِيْدَتَرْمِ غَيْبَتِ نَيْسِ اَوْرَا **ح** مَنْ سَأَلَتْهُ خَطِيْبَتُهُ
 غُفْرَانَهُ وَ اِنْ لَمْ يَسْتَغْفِرْ **هُ** هَرَكَةُ اَنْدُوْدَ كَسِي سَعُوْدَ اَزْ كَنَاهُ حُوشِنِ بَا يَزِيْدِنْدَاوْرَا اَلْجَرْمِ
 اسْتَغْفَرَ لَكُمْ **ح** مَنْ خَافَ اللَّهَ خَوَّفَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ وَ اِنْ لَمْ
 يَخَفِ اللَّهُ خَوَّفَ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ **هُ** هَرَكَةُ اَزْ خَدَا تَبَرُّدَ خَدَاوُ جَلِ مَجْرَمِ
 اَزْ وِجَرِ سَاوُ دَرُ كَه اَزْ خَدَا تَبَرُّدَ خَدَايِ اَلْمَالِي اَوْرَا اَزْ مَجْرَمِ تَبَرُّدَ **ح** مَنْ اَحَبَّ لِقَاءَ
 اَحَبِّ اللَّهِ لِقَاءُهُ وَ مَنْ كَرِهَ لِقَاءَ اللَّهِ كَرِهَ اللَّهُ لِقَاءَهُ **هُ**

عَمَلِ اَزْمَنَیَس دُنیا بِرِکیر و خدای تعالی و ستخواریهای آخرت از وی بردارد
 روز قیامت **ح** مَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ اَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ **هـ**
 هر که در حاجت برادری باشد خدای تعالی حاجت او بر آورد **و** اللَّهُ تَعَالَى
 فِي عَوْنِ الْعَبِيدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ اَخِيهِ **هـ** خدای تعالی
 در یاری بنده است تا باشد بنده در یاری برادر خویش **ح** مَنْ سَرَّ عَلَى اَخِيهِ
 سَرَّ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ **هـ** هر که برادری سر کند خدای تعالی بروی
 سر کند در دنیا و آخرت **ح** مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا وَكُوْمُنًا مَخْصُوعًا
 بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ **هـ** آن کس که مسجدی بنا کند از بهر خدای غرض
 و اگر چه مانند آشیانه اسفرو دی باشد خدای تعالی در بهشت خانه از بهر وی
 بنام **ح** مَنْ طَلَبَ عِلْمًا فَادْرَكَهُ كُتِبَ لَهُ كِفْلَانِ مِنَ الْاَجْرِ **هـ**
 و مَنْ طَلَبَ عِلْمًا فَلَمْ يُدْرِكْهُ كُتِبَ لَهُ كِفْلٌ مِنَ الْاَجْرِ **هـ** هر که طلب
 علم کند و دریابد او را و نصیب از نزد بنویسند و آنکه طلب علم کرد
 و در نیابد او را یک نصیب از نزد بنویسند **ح** مَنْ سَمِعَ النَّاسَ يَحْمِلُونَ
 سَمْعَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِهٖ سَامِعَ خَلْقِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَحَقَّقَهُ وَ
 صَغَّرَهُ **هـ** هر که کرداری به ریا کند تا مردم او را بدان شناگویند خدا را
 بزرگوار

عزوجل اورا رسوا کرد اندر روز قیامت و حقیر و خوار باشد **ح**
 مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بَعَلَ الْآخِرَةَ فَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ
 آنکس که طلب دنیا کند بگردان آخرت اورا هیچ نصیب نباشد **ح**
 مَنْ أُولِيَ مَعْرُوفًا فَلَيْكَ كَافِيٌّ بِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَلْيَذْكُرْهُ
 فَإِنْ ذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ وَمَنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ
 آن کس که با او نیکی کند تا یادش وی باز کند اگر قدرت داد
 و اگر توانائی ندارد او را به نیکی یاد کند چون یاد کرد او را شکر او مدستی
 گزارده باشد و آن کس که پنهان کرد یاد کردن او مدستی که کفر کرد
ح مَنْ أُولِيَ رَحْبًا مِنْ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ مَعْرُوفًا فِي
 الدُّنْيَا فَلَمْ يَقْدِرْ أَنْ يَكُنْ فِيهِ كَافًا عَنْهُ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ هر که با مردی از فرزندان عبدالمطلب نیکی کند و
 نتواند که یادش او باز کند من که پیغامبرم یادش کنم او را و
 قیامت **ح** مَنْ رَأَى عَوْرَةً فَسَتَرَهَا كَانَ كَمَا أَحْبَبُوا
 مَنْ قَبَرَهَا هر که عورتی بیند و باز پوشد همچنان است که زنده و زبور

کرده باز برون آورد **روح** من اولى معرفتاً فليكنافى به فان لم
 يسقط فليدكره فان ذكركه فقد شكره ومن كتمه
 فقد كفره **هـ** هر كه نگوید با کسی کند تا مکافاتش باز کند و اگر مکافات
 نتواند کرد تا شکر او را دهد کند که اگر شکر او باز پوشد بدستی که کفران او کرد
ع من انقطع الى الله كل مؤنة ورزقه من حيث لا يحسب
 آن کس که بپناه برد با خدا به تعالی اسبند کرد خدا عز و جل همه مؤنتی
 و روزی داد او را از جای که نیندیشد **و من ابتاع الى الدنيا**
وكله الدنيا البهاه آن کس که بپناه برد دنیا بکار و خدای تعالی
 او را با دنیا **ع** من طلب محامد الناس بمعاصي الله عا د
 حامد ك من الناس ذاماه **ا** آنکس که طلب کرد دستود کی مردم عصیان
 بخدای تعالی بازگشت که او را ستایش کند از مردم عیب کننده **ع**
 من التمس رضى الله بسخط الناس رضى الله عنه وارضى
 عنه الناس **هـ** آنکس که جست خوشنودی خدای خشم مردم خوشنود
 گردد خدای از و خوشنود گرداند از و مردم **ع** ومن التمس رضى الناس
 بسخط

يَسْحَطُ اللَّهُ سَحْطًا عَلَيْهِ وَاسْحَطَ عَلَيْهِ النَّاسُ ۝ و آن کس که
 طلب کرد خوشنودی مردم بخشم خدای خشم گیرد خدای بروی و خشم آورد
 برو مردم ۝ مَنْ مَاتَ عَلَى خَيْرٍ عَمِلِهِ فَأَرْجُوْا لَهُ خَيْرًا وَمَنْ مَاتَ
 عَلَى شَرٍّ عَمِلِهِ فَخَافُوا عَلَيْهِ وَلَا تَيَسَّوْا ۝ آنکس که مرد بر بهتر کردار او
 تا امید دارد او را به نیکی و آن کس که مرد بر تر کردار او بدتر سپیدار او
 بسا شد نوید ۝ مَنْ أَذْنَبَ فِي الدُّنْيَا ذَنْبًا فَعُوقِبَ بِهِ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْدَلُ
 مِنْ أَنْ يُنْكِيَّ عُقُوبَتَهُ عَلَى عَبْدِهِ ۝ آنکس که گناه کرد در دنیا گناهی و
 عقوبت کند بدان گناه خدای عادل تر از آن است که دوباره عقوبت
 کند بر بنده خویش ۝ وَمَنْ أَذْنَبَ ذَنْبًا فَسَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَفَا عَنْهُ
 فِي الدُّنْيَا فَإِنَّ اللَّهَ أَلْزَمُ مِنْ أَنْ يَعُودَ فِي شَيْءٍ قَدْ عَفَا عَنْهُ ۝ آنکس که
 گناه کرد و پوشید خدای تعالی برود و درگذشت از او در دنیا خدا
 تعالی از آن کریم تر است که آنچه درگذشت باز سر گیرد و در قیامت ۝
 مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَرَعٌ صَبَدَهُ عَنْ مَعْصِيَتِهِ إِذَا خَلَا لَمْ يَعْبَأِ اللَّهُ
 بِشَيْءٍ عَنْ عَمَلِهِ ۝ آن کس که نباشد او را پارسائی که او را بازدارد از
 گناه کردن چون تنها باشد بهلائی نکند خدای عزوجل بجزی از کردار او

یعنی حق تعالی کردار او بخیری ندارد **ج** مَنْ احْسَنَ صَلَوَاتِهِ حِينَ يَرَاهُ النَّاسُ
 ثُمَّ اسَاحَا حِينَ نَحَلُوا فَبَلَكَ اسْتِهَانَةً اسْتِهَانَةً بِهِ رَبُّهُ **ه** هر که نماز نیکو کند
 بحضور مردم و چون خالی باشد زشت کند و یا نقصان خواری است که حق تعالی
 بدو کرم است **ج** مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلَوَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ لَحِيزُودٌ
 مِنَ اللَّهِ الْاَبْعَدُ **ه** آن کس که باز ندارد نماز او از زشتی و ناشایست
 نیز اید از خدای بخیر دوری و هر روز از خدای تعالی دور تر باشد **ج** مَنْ
 كَانَتْ لَهُ سِرْبَةٌ صَالِحَةٌ اَوْ سَبِيَّةٌ نَشَرَا اللَّهُ عَلَيْهِ مَهَارِدًا وَّ
 يُعْرِفُ بِهِ **ه** هر که او را پنهانی نیکو باشد یا بدی حق تعالی بر او نشانی
 بدید آرد از آن عمل که او را بدان شناسد **ج** مَنْ حَاوَلَ اَمْرًا بِمَعْصِيَةِ
 كَانَ اَفْوَتْ لِمَا رَجَا وَاَقْرَبَ لِلْجَحِيْمِ مَا اتَّقَى **ه** آنکس که حُت کاری
 بکند یا باشد آنچه حُت که زود تر از او در گذرد و آنچه از آن می ترسد
 بدو نزدیکتر شود **ج** مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِيْنٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْرًا مِنْهَا
 فَلْيَكْفُرْ عَنْ يَمِيْنِهِ ثُمَّ لِيَفْعَلِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ **ه** آن کس که سوگند
 بخورد بر کاری که بکند یا نکند و جز از آن بهتر بنید و صلاح در آن باشد
 که بگذرد

که بدانچه سو کند خورده بجای نیارد تا کفارت سو کند بدید بعد از آن آنچه بهتر باشد
 می کند **ج** مَنْ ابْتُلِيَ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ شَيْئًا فَاحْسِنْ إِلَيْهِنَّ كُنَّ
 لَكَ سِتْرًا مِنَ النَّارِ آن کس که مبتلا شود بچیز ازین دختران و با
 ایشان نیکویی کند ایشان برده باشند او را از آتش دوزخ **ج** مَنْ قَتَلَ عَصْفُورًا
 عَبَثًا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَهُ صَرَّاحٌ عِنْدَ الْعَرْشِ يَقُولُ رَبِّ سَلْ
 هَذَا فِيمَ قَتَلْتَنِي مِنْ غَيْرِ مَنْفَعَةٍ **ه** هر که کجشک را بکشد آید روز قیامت
 او را باشد بانکه نزد یک عرش خداوند گوید با برورد کار بپرس ازین
 تاجر اکبت مرا بکنی **ج** مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكْثُرًا فَإِنَّمَا
 هُوَ حَمْرٌ لَا فَلَئْسَ ثَقِيلٌ مِنْهُ أَوْ لَيْسَتْ تَكْثُرٌ **ه** هر که مال از مردم خواهد
 تا مال او بسیار شود و محتاج باشد از آن مال انگشت دوزخ باشد اگر
 اگر اندک خواهد از آن و اگر بسیار **ج** مَنْ سَأَلَ عَنْ ظَهْرٍ غَنِيٍّ فَصَدَّاعٌ فِي الرَّأْسِ
 وَدَاؤٌ فِي الْبَطْنِ **ه** هر کس که از سر توانگری سوال کند دردی باشد در سر
 و قولنج در شکم **ج** مَنْ هَمَّ إِلَى طَعَامٍ لَمْ يَدْعُ إِلَيْهِ فَفَقَدَ دَخَلَ سَارِقًا
 وَخَرَجَ مُغْبِرًا **ه** هر که قصد طعامی کند که او را بدان نخوانند باشند چون در اینجا

رفت دزد باشد و چون بیرون آید غارت کننده بود **ح** مَنْ كَانَ وَصْلَةً
 لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ إِلَى ذِي سُلْطَانٍ فِي مَنْهَجِهِ بِرَأْوَتَيْهِ عَنِ عِيَالِهِ
 اللَّهُ عَلَى إِجَارَةِ الصِّرَاطِ يَوْمَ تَدْخُلُ فِيهِ الْأَقْدَامُ **ح** آن کس که
 باشد رساننده برادر مسلمان ببادشاهی در طریق خیر یا آسان کردن
 دشواری خدای تعالی باری او دید بر کشتن صراط آن روز که بلغزد از زنجار
 پایها **ح** مَرَّ لَعِبٍ بِاللَّزْدِ سَتِيرٍ فَهُوَ كَمَنْ غَسَّ يَدَهُ فِي لَحْمِ الْخَنزِيرِ
 و درمه آنکس که نزد می باز و میخاں است که دست در میان گوشت خوک و
 خون وی نهاده است **ح** مَنْ نَزَلَ عَلَى قَوْمٍ فَلَا يَصُومُونَ تَطَوُّعًا إِلَّا
 بِإِذْنِنَا **ح** آن کس که فرود آید بر قومی روزه ناله نتواند داشتن خبر بدستور
 ایشان **ح** مَنْ انْتَهَرَ صَاحِبَ بِدْعَةٍ مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهُ أَمْنًا وَإِيمَانًا
ح هر کس که صاحب بدعتی را باز زد حق تعالی دل او پر از امن و ایمان
 کند **ح** مَنْ أَهَانَ صَاحِبَ بِدْعَةٍ أَمَنَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْفَرَجِ الْأَكْبَرِ **ح** هر که
 بتدعی را خوار بکند خدای تعالی او را امن گرداند روز ترس بزرگ
 من أصبح معافاً في بدني أمتاني سي به عنداً قوت يومه

فَكَانَ شَأْنًا حِزْبَ لَهٗ الدِّينَ بِأَحَدٍ أَفْئِدَةٍ هَا هِيَ كَرِهَتْ بَرَّوْزِ دَر آید و به بن جاست
و تندرست باشد و از شرها امن باشد و قوت روز دارد چنانست که دنیا همه
از بهر او جمع کرده است **ح** مَنْ دَلَّ عَلَى شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ فَأَرَادَ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا
جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا صَالِحًا إِنْ سَرَى ذِكْرُهُ وَإِنْ ذَكَرَ عَاثَنَّهُ **هـ** هر که چیزی
از کار مسلمانان در خوشی گیرد و خدای تعالی مدد و خبر خواسته باشد او را وزیر
نیک دهد که اگر چیزی را فراموش کند او را یاد آورد و اگر بیادش بماند باری
و مداور **ح** مَنْ عَامَلَ النَّاسَ فَلَمْ يَطْلُمَهُمْ وَحَدَّثَهُمْ فَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ وَعْدًا
فَلَمْ يَخْلِفْهُمْ فَهُوَ مِنْ كَمَلَتْ مُرَاوَنُهُ وَوَجَبَتْ أُخُوَّتُهُ وَظَهَرَتْ
عَدَالَتُهُ وَحُرِّمَتْ غَدِيبَتُهُ **هـ** آنکس که با مردم معاشرت کند و ستم بر
ایشان نکند و حدیث گوید با ایشان و دروغ نگوید و با ایشان وعده
کند و خلاف نکند آنست او که تمام شد مروت او و واجب شد
برادری او و پیداشد راستی او و حرام شد غیبت او **ح** مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ
لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْحَبَّةَ **هـ** آن کس که نگاه دارد آنچه
میان هر دو زعفر و سیت یعنی زبان و آنچه میان هر دو پای و سب
یعنی منبرج در پیشش **ح** مَنْ كَذَبَ عَلَى مُعَمَّدٍ أَفْلَيْتَبَوُّا

مَقْعَدًا مِنَ النَّارِ ان کس که دروغ گفت بر من که پیغامبرم خدا جای
خوش ساخت اندر دوزخ **باب چهارم**
و حَقَّتِ الْحَبَّةُ بِالْمَكَارِهِ وَ حَقَّتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ **ع** گرد بر زده ^{مشت}
و سخواری یاست و کرد بگرد دوزخ شهوات **ع** وَ حَبَّتْ حَبَّةُ اللَّهِ
عَلَى مَنْ أُغْضِبَ فَحَلَمَ **ع** واجب شد دوستی خدای تعالی آن هر کسی که
اورا خشم آورند و او برد باری کند **ع** بَعِثْتُ بِجَمِيعِ الْكَلِمَةِ مَرُوسَةً
اند سخنان جمع کرده مختصر بر معنی **ع** وَ نَضْرَتُ بِالرُّعْبِ وَ نَصْرَتُ مِنْ دَاوُدَ
برس که بر دشمن افکند شد یک ماه راه **ع** نَضْرَتُ بِالرُّعْبِ وَ نَصْرَتُ
عَادُ بِاللُّبُورِ **ع** مرا نصرت دادند بباد صبا یعنی باد که از سوی قبله آید و
قوم عاد و هلاک کرده شد بباد دبور یعنی باد که از پشت قبله آید **ع** يَحِبُّ رَبُّكَ
مِنَ الثَّابِتِ لَكَيْتَ لَهُ صَبَوَةٌ **ع** دوست دارد خدای تعالی جوایز را
که سواي نفس در و تاثیر نکرده باشد یعنی پارسا بود **ع** كَمَا تَكُونُونَ بُولَى
عَلَيْكُمْ **ع** چنانکه باشند بمانند چنان بر شما یعنی اگر شما نیکو باشید بادشاه
شما نیکو باشد و اگر بد باشید بادشاه شما بد باشد **ع** يَبْعَثُ النَّاسُ يَوْمَ
الْقِيَمَةِ عَلَى نِيَّاتِهِمْ **ع** برانگیزاند مردم را روز رتخیز بر نیت های ایشان
بِسْمِ اللَّهِ

يُبْحَثُ شَاهِدُ الزُّورِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَدْلَعًا لِسَانَهُ فِي النَّارِ
آن کس که گواهی بدروغ دهد او را برانگیزانند روز قیامت بیرون کشیده
زبان او در آتش **ح** رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا قَالَ خَيْرًا فَنَحْنِمُ أَوْ سَكَتَ فَسَلَّمَ
رحمت کند خدای بر آن بنده که نیکی گوید تا غنیمت یابد یا خاتوش شود تا
سلامت ماند **ح** رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا صَلَحَ لِسَانُهُ **ح** رحمت خدای بر آن مرد
باد که نیگوید زبان خوش **ح** رَحِمَ اللَّهُ الْمُتَخَلِّلِينَ مِنْ أُمَّتِي فِي
الْوَضُوءِ وَالطَّعَامِ **ح** رحمت کند خدا بر ایشان که خلال کنند از امت من در
وضو و فارغ شدن از خوردن طعام **ح** أَبِي اللَّهِ أَنْ يَرْزُقَ عَبْدَهُ
الْمُؤْمِنَ إِلَّا مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ **ح** منع کرد خدای که روزی دهد بنده مؤمن
الا از آنجا که نداند **ح** كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا **ح** بیم نزدیک باشد که درویشی
بکافری کشد **ح** وَكَادَ الْحَسَدُ أَنْ يَغْلِبَ الْقَدَرَ **ح** نزدیک بود که حسد غلبه
برسد کند یعنی حسد بر از مذهب قدریان است **ح** خُصَّ الْبَلَاءُ مِنْ عَرَفَ
النَّاسَ وَعَاشَ فِيهِمْ مَنْ لَمْ يَعْرِفْهُمْ **ح** خاص کرده شد بلا بر آن که مردم را
شناسد و خوش بزیست آنکه ایشان را نشناخت **ح** يَطْبَعُ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ خُلُقٍ
لَيْسَ الْيَمَانَةُ وَالْكَذِبُ **ح** آفریند مؤمن بر همه خوی جز در خیانت و دروغ

تَكُونُوا مَالًا تَشْكُونُ وَتَجْمَعُونَ مَالًا تَأْكُلُونَ وَتَأْمَلُونَ مَالًا تَذَرُونَ
 نباهیند آنچه در آن بقیمتخواهی بود و جمع میکنند آنچه از آن نخواهی خورد و امید
 سیدارید آنچه در نخواهی یافت **ح** كَمْ مِنْ مُسْتَقْبِلٍ يَوْمًا لَا تَسْتَكْمِلُوا فِيهِ تَطْرَافَ
 عَدَا لَا يَبْلُغُهُ **هـ** بسا که در روی بفرود آورد و بدان نرسد و بسا کسی که منتظر
 فرود است و نرسد بدان **ح** عَجِبْتُ لِبَغَائِلٍ وَلَا يَغْفُلُ عَنْهُ **هـ** مرغافل را عجب دارم
 که غافل نیستند از وی **ح** عَجِبْتُ لِلْمُؤْمِلِ دُنْيَا وَالْمَوْتُ يَطْلُبُهُ **هـ** عجب دارم از
 کسی که امید دارد دنیا و مرگ او را می طلبد **ح** عَجِبْتُ لِصَاحِبِ مِلْءٍ فِيهِ وَ
 يَدْرِي أَكْضَى اللَّهَ عَنْهُ أَمْ اسْخَطَهُ **هـ** عجب دارم از کسی که همه دین میخندد و بداند
 که خدای تعالی از او راضی است یا خشمناک **ح** يَا عَجَبًا كُلُّ الْعَجَبِ الْمُسَدِّقِ
 بَدَارِ الْخُلُودِ وَهُوَ يَسْعَى لِدَارِ الْغُرُورِ **هـ** یا شگفتی و همه شگفتی آنکه راست گوئی
 سیدار و برای همیشه و او سعی میکند در سرای فریب و فانی **ح** عَجَبًا لِلْمُؤْمِنِينَ قَوْلَهُ
 لَا يَقْضَى اللَّهُ لَهُ قَضَاءٌ إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ **هـ** عجب است از مومن که بد آنچه خدای
 عز و جل بد و رانده باشد و او دلشک نشود بخدای که خدای تعالی هیچ فضا بد
 نراند که نه او را در آن خبری باشد **ح** اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَكَانَ يَوْمُ الدِّعَالِ
 عَلَى الدُّنْيَا الْأَحْرَمَاءِ وَكَانَ يَوْمُ الدِّعَالِ قِيَامُ نَزْدِكِ شِدُو
 مردم

مردم را بدنيا جز حرص نمی افزاید و دنیا از ایشان جز دوری نمی افزاید
 یَعْرِضُ ابْنُ آدَمَ وَشَيْبٌ مِنْهُ اثْنَتَانِ الْحَرَصُ عَلَى الْمَالِ وَالْحَرَصُ عَلَى
 الْعُسْرَةِ فرزندان آدم پیر شود و دو چیز بر وی برنا کرد حرص بر مال و حرص
 عمر ح جَبَلَتِ الْقُلُوبُ عَلَى حُبِّ مَنْ أَحْسَنَ إِلَيْهَا وَعُصِيَ مِنْ أَسَاءِ
 إِلَيْهَا و لها را چنان آفریدند که آن را که نیکی با او کند دوست دارد و آن را که
 بدی با او کند دشمن دارد ح حَقَّ الْقَلَمُ بِالشَّقِيِّ وَالسَّعِيدِ خنک شد
 قلم بر بد بخت و نیک بخت ح فَرَعَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ أَرْبَعٍ مِنَ الْخَلْقِ وَالْخَلْقِ
 وَالْآجِلِ وَالرِّزْقِ باری سبحانه و تعالی حکم کرد بر چهار خضر آفریدن و خوی و
 اجل و روزی ناپسند بنده از حکم او درنگد و ح فَرَعَ اللَّهُ إِلَى كُلِّ عَبْدٍ مِنْ خَمْسٍ
 مِنْ عَمَلِهِ وَأَحْلَبَ وَآثَرَهُ وَرِزْقِهِ وَمَضْجَعِهِ لَا يَتَعَدَّى أَهْنُ عَبْدٍ ح حکم کرد
 خدای عز و جل بر هر بنده پنج چیز کردار او و اجل او و روزگار او و
 روزی او و جایگاه او که او را دفن کند پنج کس از حکم خدای تعالی
 بر نتواند گذشت ح حَقَّ الْقَلَمُ بِمَا أَنْتَ لَاقٍ بخوشید قلم به هر چه پیش تو آید
 ح تَجِدُ مَنْ مِنْ شَرِّ النَّاسِ ذَا الْوَجْهَيْنِ الَّذِي يَأْتِيَهُوْا بِوَجْهِهِ
 وَهُوَ كَأَنْ يُوْجَّهَ بآبی از بدترین مردمان آنان باشند که دوروی کنند

پیش قومی روند و سخنی گویند و چون پیش قومی روند و سخنی گویند نوعی دیگر
 يَهْبُ الصَّالِحُونَ اسْلَافًا لِلأَوَّلِ فَالْأَوَّلِ حَتَّى لَا يَبْقَى إِلَّا حَتَالَةٌ
 لِحَتَالَةِ التَّمْرِ وَالشَّعِيرِ لَا يَبَالِي اللَّهُ بِهِمْ نیکان می روند سخت بخت
 تا مانند خرمردمان دوان همچنان سقط که از خرماد و جو بگیرند محلی نکند خدا
 تعالى ایشان را **ح** يُمْصِرْكُمْ الْقَدَى فِي عَيْنِ أَخِيهِ وَيَدْعُ الْجُدْعَ
 فِي عَيْنِهِ بنید یکے از شما خاشاک در چشم برادرے سلمان و نه بنید در
 چشم خویش یعنی عیبهاے بزرگ خویش نه بنید و کمتر عیب از آن دیگر
 به بنید **ح** كَبُرَتْ خِيَانَتُهُ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ بِمُصَدِّقٍ وَ
 أَنْتَ لَهُ كَاذِبٌ بزرگ خیانتے باشد که تو حدیثے با برادر سلمان گوئی و او ترا
 راست گوئی دارد و تو دروغ گوئی **ح** كَأَنَّ الْحَقَّ فِيهَا عَلَى غَيْرِنَا وَجَبَّ وَ
 كَأَنَّ الْمَوْتَ فِيهَا عَلَى غَيْرِنَا كُتِبَ وَكَانَ الَّذِي نُسَبِّحُ مِنَ الْأَمْوَاتِ
 سَفَرًا أَمَّا قَلِيلٌ إِنْ بِنَا عَابِدُونَ پنداری که راسنی در دنیا بر جزا ما
 واجب کشت و پنداری که مرگ در دنیا بجزا ما نوشتند و پنداری که آن کس
 که ما بخجازه ایشان می رویم سفری اند ایشان که با اندک روز کارے

با ما خواهند رسید **ح** بَنَوْنَهُمْ أَجْدَانَهُمْ وَنَاكُلُ ثَرَاتِهِمْ كَمَا نَمَّا
 خُلْدُ وَنَجِدُهُمْ قَدْ نَسِينَا كُلَّ وَأَعْظَمِ أَمَّا جَائِحَةٌ **هـ** اِنِّانِ
 در گور و سزوی آیم و میراث های ایشان بخوریم بنداری که ما از پس ایشان
 جاودان خواهیم ماندن که فراموش کردیم همه بندها و امین شدیم از همه سختیها **ح**
 طُوبَى لِمَنْ شَغَلَهُ عَيْبُهُ عَنْ عُيُوبِ النَّاسِ وَانْفَقَ مَالِ الْكُنْسَبَةِ
 مِنْ غَيْرِ مَعْصِيَةٍ وَخَالَطَ أَهْلَ الْفَقْهِ وَالْحِكْمَةِ وَجَانِبَ أَهْلِ الدِّلِّ
 وَالْمَعْصِيَةِ **هـ** خنک آن کس که عیب خویش به بنده و از عیب مردم بپرهیزد
 و مالے که یکسب حلال بدست آورده باشد بخرج کند معصیتی و آئینش
 کند با اهل علم و حکمت و بپرهیزد از اهل خواری و گناهکاری **ح** طُوبَى لِمَنْ خَلَّ
 فِي نَفْسِهِ وَحَسَنَتْ خَلِيقَتُهُ وَانْفَقَ الْفَضْلُ مِنْ مَالِهِ وَأَمْسَكَ الْفَضْلُ
 مِنْ قَوْلِهِ وَوَسَّعَتْهُ السُّنَّةُ وَلَمْ يَعِدْهَا إِلَى بِدْعَةٍ **هـ** خنک آن کس که
 فروتن باشد و خوی نگوید و زیادتى مال بخرج کند و زیادتى سخن بازگیرد
 و در دگر بگذرد راه راست و نکند در راه بدعت **ح** طُوبَى لِمَنْ طَابَ كَسْبُهُ وَ
 صَلَحَتْ سِرِّيَّتُهُ وَعَزَّاهُ عَنِ النَّاسِ ثَمَرًا **هـ** خنک آن کس که پاکیزه گشت

کسب او و نیک شدن پنهانی او و زیانده آشکارا او و دور کرد از مردم بدی
او ح طوبی لمن عمل بعلمه خنک آن را که کار بعلم کند ح این آدم را بقلیل
تقنع و لا بکثیر تشیع ای فرزندان آدم نه باندک قناعت کنی و نه بسیار
سیر شوی ح طوبی لمن هدی لئلا یسلا و کان علیته کفافاً و قنع
یم خنک آن را که راه اسلام برد نمودند و عیشی بکفایت دارند که او را

سوال نباید کرد و بدان قناعت کند **کتاب پنجم**

ح استمعوا و اتقوا ه شفاعت کنید تا فردا **س** آفرودا **خ** خفوا **و** سفر کنید غمناک باشید

ح لَسِرُوا وَلَا تَعْسُوا ۚ كَارِئًا سَالِغِي سَجْمِي مَكْن ح صُومُوا تَصِحُّوا ۚ رَوْرِه

و اريد تا نذرست بشيد **سَكِنُوا** وَلَا تَتَغَوُّوا **خَلُوا** ساكن گردانيد و مسد بكنيد **قَارِبُوا**

وَسَلِّ دُؤَاهُ بَارِئِدِ رَاسَتِی کُنید **ح** رُزْ عِبَائَتِ دُحْبَاهُ زِیَارَتِ دِیَرِ دِیَرِ

کس نادوستی بفریاد **قَدِّدْ** و **هَاجِرْ** **تَوَكَّلْ** **اَشْتَر** از آن دو دیند پس توکل بر خدا

تعالی کن **ح** أَخْبِرْ تَقْلِيهِ **ه** بیا تا دشمنش داری **ح** اِنِّیْ بِالنَّاسِ مُرَوِّدٌ **ه**

استوار بمردم آئینه باش ح قَدِّوْ الْعِلْمِ بِالْكِتَابَةِ هـ استوار بکنید علم

بنو شمس **ح** أَقِلَّ مِنَ الدَّيْنِ تَعْنِي حُرًّا **و** أَمِنْ أَنْ تَأْسَى زِدْكَ

نتوان کرد **ح** واقبل من الذنوب یجن علیک الموت **ه** واندک کن
 تا آسان شود بر تو مرگ **ح** وانظر فی ایّ نصاب تضع ولدک
 فان العرق دساس **ه** وبنکر تا درجه اصل فرزند می بینی که رگ
 بکیر پیوسته باشد یعنی در اصل نیکو زاده فرزند نبی **ح** کن ورعاً تکر
 أعبد الناس وکن قنعاً تکر اشکر الناس **ه** پرهیز کار باش
 عابد تر از همه مردم باشی وقناعت بکن تا شاکر تر از مردم باشی **ح** و
 أحب للناس ما أحب لنفسک مؤمناً **ه** و از همه مردم از دوست
 دار که از بهر خود دوست داری **ح** وأحسن مصاحبة من صاحبک
 تکر مؤمناً **ه** وأحسن مجاورة من جاورک تکر مسلماً **ه** و نیکو
 کن صحبت آن کس را که با تو صحبت کند و نیکو کن همسایگی آنکه با تو همسایگی
 کند تا مسلمان باشی **ح** وأعمل یحراً یضی الله تکر عابداً **ه** و فرزند
 خدای تعالی بگذار تا عابد باشی **ح** وأرض بما قسم الله لک تکر
 زاهد **ه** و ارضی باش بد آنچه خدای تعالی ترا قسمت کرده است تا

پرهیز
 نسی

زاهد باشی **ح** کُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ كَأَنَّكَ عَابِرُ سَبِيلٍ وَ
 عُدْ نَفْسَكَ مِنَ أَحْبَابِ الْقُبُورِ **هـ** باش در دنیا چون غریب و یا چون بگذر
 و شمارتن خویش را از مردم کورستان **ح** اِنْ هَدَى الدُّنْيَا يُحِبِّكَ
 اللَّهُ وَ اِنْ هَدَى فِيمَا اَيْدَى النَّاسِ يُحِبِّبُكَ النَّاسُ **هـ** زاهد باش
 در دنیا تا خدای عزوجل ترا دوست دارد و زاهد باش از آنچه در دست
 مردم است تا مردم ترا دوست دارند **ح** دَعْ مَا يَرِيكَ اِلَى مَا لَا
 يَرِيكَ **هـ** بگذر آنچه ترا شک افکند و طلب آن کن که ترا به شک نینفکند
ح انْصُرْ اَخَاكَ ظَالِمًا اَوْ مَظْلُومًا **هـ** یاری کن برادر ترا اگر ستمکار باشد
 او را از ظلم باز دارد و اگر مظلوم باشد داد او از ظالم سباند **ح** اِرْحَمْ فِي
 الْاَرْضِ يَرْحَمْكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ **هـ** به بخشای بر آن کس که در زمین است
 تا رحمت کند بر تو آنکه در آسمان است **ح** اِسْمَحْ لِمَنْ سَمَحَ لَكَ **هـ** بازی با خلق
 خدای تاحق تعالی کار را بر تو آسان کند **ح** اَسْبِغِ الْوَضُوءَ يَزِدْ فِي
 عَمْرِكَ **هـ** آب دست تمام بجای آور تا در عمرت زیادت کند **ح** وَسَلِّمْ
 عَلَى اَهْلِ بَيْتِكَ تَكْثُرْ خَيْرٌ بَيْتِكَ **هـ** سلام کن بر اهل خانه خوشت تا

خیر خانه تو بسیار گردد **ح** اسْتَخَفِّفْ عَنِ السُّؤَالِ مَا اسْتَطَعْتَ **ه**
 تن دور دار از سوال چندانکه توانی یعنی تا توانی هیچ چیز از خلق نخواه
 هر چه خواهی از خدای تعالی طلب کن **ح** قُلِ الْحَقُّ وَانْ كَانَ مَرًّا
 بکوی حق و اگر چه تلخ باشد اِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ كُنْتُ
 وَاتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَخَالِقِ النَّاسِ خُلُقِ

حَسَنٌ

ح بُلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَلَوْ بِالسَّلَامِ **ه** بخوشاوندان پیوند
 و اگر سلام باشد **ح** تَهَادَوْا تَزَادُوا حُبًّا **ه** بدت بیکدیگر دهید تا
 زیادت گردد دوستی **ح** وَهَاجِرُوا وَتَوَرُّوا أَبْنَاءُكُمْ مُحَبَّدًا **ه**
 هجرت کنید تا فرزندان شما به بزرگی میراث رسند **ح** وَأَقِلُّوا الْكِرَامَ عَثَرَاتِهِمْ **ه**
 دور گذاری از کریمان کنه ایشان **ح** تَهَادَوْا فَإِنَّ الْعَدِيَّةَ تَذْهَبُ
 بِالسَّخِيمَةِ **ه** بدت بیکدیگر دهید که بدت کینه از دل ببرد **ح** تَهَادَوْا فَإِنَّ
 الْعَدِيَّةَ تَذْهَبُ وَغَرَّ الصَّدْرُ **ه** بدت دهید چه بدت غبار
 از سینه ببرد **ح** تَهَادَوْا فَإِنَّ الضَّعْفَ لِحُبِّ وَيَذْهَبُ بَعْوًا **ه**

الصَّالِحِينَ **ج** دیت دید بکد بکیرا تا دوستی بیفزاید و کینه از سینه بر **ج**
 اَطْلُبُوا الْخَيْرَ عِنْدَ حَسَنِ الْوَجْهِ **ج** بجوی کے نزدیکی و مان **ج**
 بَلَّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً **ج** برسانید از من و اگر هم آتی باشد **ج** وَحَدِّثُوا **ج**
 عَنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَكَأَحْرَجَ **ج** و باز گوی از بنی اسرائیل کہ **ج** یح
 نَزَّهْتُمْ **ج** اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ **ج**
 بہر ہیزد از فراستِ مومن کہ نظر نور خدای عز و جل می کند **ج**
 اتَّقُوا الْحَجَرَ الْحَرَامَ فِي الْبُنْيَانِ فَإِنَّ سَاسَ الْخَرَابِ **ج**
 بہر ہیزد از سنگِ حرام در بنا کردن چہ آن اصل خرابی است **ج**
 اَلْكُمُومُ وَالْاَوْدَاقُ وَحَسِّنُوا اَدَابَهُمْ **ج** گرامی دارید فرزندانِ
 وادہا با سوزانند ایشان **ج** قُولُوا خَيْرًا تَغْمُرُوا وَاَسْكُنُوا **ج**

عَنْ شَرِّ سَلَمُو ^ط سَخْنُ نَكُو خُوشْتِن رَا فَا رَع

ع كَلُوا لِحَامَكُمْ يَارَ كُ لَكُمْ فِيهِ بِسْمِ اللَّهِ

ع اطلبوا الفضل عند الرِّحَمَاءِ مِنْ أُمَّتِي تَعِدُونِي فِي

الفهم

از دوقدر اصل کتاب
سه ریاض الفضا
بنابر محاسبه
در خواندن او سه فصل

اَلْكَافُوهُ طلب فضایل کند نزد آنان که بختیایند از اوست من

٢ اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا فَاِنَّهُنَّ

حَصِّنُوا اَمْوَالَكُمْ

عَوَانُ

بِالنَّكُوتِ وَرَأَوْا مَرَحًا كُمْ بِالصَّدَقَةِ ۝ نَحَاهُ وَارِدٌ مَالِ شَمَاهُ

زکوة دادن و درمان بیماریان کنی از صدقه دادن **و** اعدو

لِيُبَلِّغَ الْوَعْدَ ۚ بَارِكُوا لَهُ مَا زَكَّرْتُمْ بِهِ عَاجُونَ ۖ بَلَا سُبْحَانَ وَآدِ

ع التمسوا الرزق في خبايا الأرض ط طلبه

روزی در زیر من ح اتقوا الشمس فان الله اهلك من كان

قَبْلَكُمْ^ه از خجانی میر هنر د که بسیار کس ملاک کرده ست پیش از شما

ح استَخَوْا عَنِ النَّاسِ وَلَوْ لَشَوْصِ السَّوَاكِ ۝ نِي نَارِ شَوِي

از مردم و اگر ہم بسیر سوا کے باشد

کنند سید فصیح احمد دیاجی ساکن قصبہ دیگر کنرٹ ضلع گیا فیاض خانہ دوم دیگجہ

۳۳۵ بحری حب و ماشن سولوی ولی الدین خدا بخش کسری دلا بزرگ

مولوی عبدالحق بن مولانا سعاد حسین صاحب العلم و...

KHUDA BAKHSH O.P. LIBRARY
PATNA
Prog. No. 4957 (Old Series)
Date 7-8-1955
Section Manuscript.

